

ARALIK AYI MECLİS TOPLANTISI - 31.12.2020 -

**Sayın Başkan,
Değerli Meclis Üyeleri,
Antalya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu ve kendi adıma,
Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.
Meclis Toplantımıza hoş geldiniz.**

Ülkemiz bu yıl da kadına yönelik şiddet konusunda kötü bir sınav verdi. Resmi kayıtlara göre, ülkemizde bu yıl 400'ün üzerinde kadın bir erkek tarafından öldürüldü. Maalesef dün üç kadın daha erkekler tarafından vahşice katledildi. Tüm canlılara ve kadınlara yönelik her türlü şiddeti kınıyor, bu tür olayların bir daha yaşanmaması için gerekli önlemlerin alınmasını, cezaların uygulanmasını diliyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

Bir daha benzerini yaşamak istemediğimiz, benzersiz bir yılı geride bırakıyoruz. 2020 yılına girerken sahip olduğumuz beklentilerden, hedeflerden ve umutlardan tamamen bağımsız bir yıl yaşadık. Adeta can derdine düştük. Virüs salgını, tüm dünya ile birlikte bizleri de derinden etkiledi.

Dünyada ve ülkemizde ekonomi ile iş dünyasının karşılaştığı zorluklar farklı düzeylerde oldu. Kamu otoritesi tarafından alınan ekonomide zorunlu kapanma tedbirleri, hepimizi farklı düzeylerde etkiledi. Mesela tam kapanmanın yaşandığı dönemde sağlık ve tarım sektörlerinde çalışanlar, en fazla risk altında kalanlar oldu. Bu risk halen de devam etmektedir. Çünkü sağlığımız ve gıdamız kapanmaya uğrayamaz. Salgın tedbirlerinden en ağır etkilenen sektör ise hizmetler sektörü ve özellikle turizm faaliyetleri olmuştur. Dünya çapında bir tarım ve turizm kenti olan Antalya'mız, hem en fazla risk altında çalışan hem de salgın tedbirlerinden en ağır ekonomik darbe ile etkilenen kent olmuştur. Mesela turizm faaliyetleri, %80'den fazla küçülmüştür. Yılın başında 55 milyon turist ve 40 milyar dolar gelir hedefine uygun hazırlık yapan kentimiz, sonuçta tam bir şokla karşı karşıya kalmıştır. Türkiye ortalaması 1 şok yaşadıysa biz 3 şok yaşadık dememizin başka dayanakları da var. Örneğin yıllık ticaret hacmi için önemli bir gösterge olan ibrazında ödenen çek tutarı büyümesinde ilk kez Türkiye ortalamasının açık ara altında kalmış durumdayız. 11 aylık gerçekleştirmelere baktığımızda 2020 yılında ibrazında ödenen çek tutarı, önceki seneye göre, Türkiye'de %10 civarında artarken kentimizde % -20'den fazla azalmıştır. Böylesine aleyhimize makas açıklığını ilk kez yaşamaktayız. Bunlara benzer göstergeler ve olgulara dayanarak Antalya için bir ekonomik afet tedbirleri uygulamasına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu kapsamdaki önerilerimizi ve taleplerimizi özellikle Eylül ayından itibaren dile getirmekteyiz.

Değerli Meclis Üyeleri,

Yılın önemli bir kısmında üretim ve ticaret durmuşken ondan doğmuş olan borçlarımız ve alacaklarımız büyük ölçüde devam etmiştir. Sonuç olarak alacakların tahsilatı ve borçların ödenmesi hepimizin sırtında ağır bir yük haline gelmiştir.

Bu salgına sırtında ağır bir yükte yakalanmış olan kesimler, salgının eklediği yükte çok daha zorlu bir döneme girmiş bulunmaktadır. Öz kaynaklarımızdan kullanımlarımız, kamu ödemlerine ilişkin ertelemeler ve ilave ucuz krediler, Kasım ayına kadar direnmemizi belli ölçülerde sağlamıştır.

Ekim ayından itibaren tekrar yükselişe geçen salgının ilki kadar ekonomiye şiddetli etkisi olmayacak görüşüne katılmadığımızı ifade etmek istiyorum. Çünkü ilk darbenin etkisini atlatamamış ekonomiye ve iş dünyasına, daha hafif şiddette bile olsa gelen bu ilave darbe, yerle bir etme etkisi yaratmaktadır.

2021 yılı için önümüzdeki en büyük risk, seri iflas riskidir. Böyle bir riskin gerçekleşmemesi için başta kamu otoritesi olmak üzere hepimiz tedbirler almalıyız. Bu tedbirlerin başında, daha önce ertelenmiş olan 2020 yılı ve 2021 yılı kamuya ödemelerimiz en az 2023 yılına kadar faizsiz ertelenmelidir ki diğer ödemelerimizi yapabilme kabiliyetine sahip olalım.

Talep koşullarının zayıflığı ve yeni kredilerin yüksek maliyeti birlikte düşünülürse 2021 yılı gerçekten hepimiz için daha zorlu geçecektir diye düşünmekteyim. Halbuki gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomiler için görülmemiş bol para, sıfır faiz ve sıfıra yakın enflasyon koşulları 2021 yılı için daha iyi beklentiler yaratmaktadır. Özellikle aşı ve ilaç konularındaki olumlu gelişmeler bu ekonomilerin 2021 yılında ciddi bir olumlu hareketlenme yaşayacaklarını göstermektedir.

Değerli Meclis Üyeleri,

Sizlerle paylaştığım ve karşı karşıya olduğumuz riskler ve tehditlere ek olarak yılın sonunda ülke olarak gördük ki 91 yılın en kurak yılını yaşamaktayız. Ayrıca hatırlarsanız Mayıs ayında birkaç gün içerisinde sıradışı soğuk ve sıcak dalgalanmalar yaşadık. Özellikle kentimiz tarımında başta zeytin ve narenciye olmak üzere ciddi ürün kaybına neden olan bu olağanüstü hava olayının sonuçlarını hasat döneminde ortalama %50 civarında ürün kaybı ile yaşamaktayız. Haziran ayından itibaren baş gösteren tarımsal kuraklık tehdidi de bizleri ciddi biçimde tedirgin etmektedir. Acilen bir su yönetim planı hazırlamak ve uygulamaya koymak zorunluluğumuz bulunmaktadır.

Sektörümüz, hayati risk altında çalışmaya ve üretmeye devam ederek insanlarımızın gıdaya erişimde fiziki bir zorluk yaşamalarını önlemeye çalışmaktadır. Yani sektörümüz tüm zorluklara, hayati tehditlere ve aşırı mali yüklere rağmen hala üretme ve insanımıza iletme azmini korumaktadır. Yıllık ortalama girdi maliyetleri %50 artmışken %15'lik fiyat artışına katlanmaya devam etmektedir. Ancak bilinmelidir ki tarımsal faaliyetlerle uğraşanlar, yıllardır bu gelir kaybını yaşamaktadırlar. Bu eğilim 2020 yılında da farklılık göstermemiştir.

Kredi Kayıt Bürosu (KKB), 2020 yılı Türkiye Tarımsal Görünüm Saha Araştırması sonucunda çiftçinin, üreticinin ve tarımsal faaliyetlerle uğraşanların ciddi memnuniyetsizliğini tespit etmiştir. Bu araştırmaya göre sorunların başında %93 ile girdi pahalılığı, %89 ile umduğu fiyata satamama, %50 ile iklim dengesizliği, %45 ile hastalık ve zararlılarla baş edememe, %28 ile yetersiz sulama ve %28 ile işçi bulamama sorunları gelmektedir. Bu tespitler, yıllardır dile getirdiğimiz sorunların ölçülendirilmiş teyidi olmuştur. 2020 yılında bir diğer önemli sektörel konu da Avrupa Birliğinin önümüzdeki 10 yıllık dönem için yaptığı tarımsal projeksiyonları olmuştur. Buna göre;

- Coğrafi işaretli ürünlerin getirisi artacaktır.
- Sebze ve meyvenin taze tüketimi artacaktır.
- Bitkisel üretim gelirleri, hayvansal üretimden daha yüksek olacaktır.
- Mera bazlı yem talebi ve GDO'suz yem talebi yükselecektir.

- Palm yağı tüketimi azalırken Ayçiçek, soya ve zeytinyağı tüketimi artacaktır.
- Tahıl üretim alanları düşecek ancak verimlilikten dolayı üretim 277 milyon ton civarında seyrini sürdürecektir.
- Tarımda dijitalleşme artacaktır.
- Dünya ölçeğinde işlem yapan traderlar, tarımsal ürünleri yatırım varlıkları olarak görmeye başlayacaklardır.
- Dünyada tarım ve gıda ürünleri enflasyonu yükselecektir.

Bu öngörülerini, hepimiz özellikle karar vericilerimiz mutlaka ciddiye alıp bilgi, bilim ve mantık odaklı analiz etmeli ve irdelemelidir. Çünkü bizler, ekip olarak böyle analizlere büyük önem veriyoruz ve bu yönde titizlikle çalışıyoruz.

Hayatın ve üretimin varlığı, sözünü ettiğim türden analizlerle ve planlamalarla mümkündür. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler bu mümkünlüğü, sürdürülebilirlik üzerinden sağlamaya çalışıyorlar. Hayatı, ekonomiyi ve kalkınmayı sürdürülebilirlik kriterleri üzerinden geliştiriyorlar. Son yaşadıklarımızdan öğrenmemiz gereken temel konulardan biri, tam da bu konudur diye düşünmekteyim. Özü itibarıyla; gelecek nesillerin kaynaklarını ve ihtiyaçlarını, bugünkü nesil için tüketmemeliyiz prensibi olan sürdürülebilirlik, pek çok ülkenin yasal zorunluluğu haline getirilmiştir.

Antalya Ticaret Borsası olarak biz de 2021 yılında sürdürülebilirliğe odaklanacağız. Yıl boyunca yapacağımız her tür iş ve işlemlerde, etkinlik ve faaliyetlerde sürdürülebilirlik bağını ön planda tutacağız.

Kentimiz ekonomisi bakımından 2021 yılının, Türkiye ortalamasının üzerinde bir performansla geçireceğimizi tahmin etmekteyiz. Bu tahmindeki en büyük dayanağımız, kentimizin dünyaya açıklığı ve insan hareketliliğinin hızla artacağı varsayımdır. Diğer taraftan 2020 yılındaki ortalamanın çok altında bir ekonomik performans göstermiş olmamız da 2021 yılı için olumlu bir baz etkisi yaratacağı diye düşünmekteyim. Tabii sektörümüz, 2021 yılında da tüm zorlu koşullara ve ağır yüklerle rağmen en iyi performansını göstermeye çalışacaktır. Bundan hiç kuşum yok. Çünkü her zaman dediğim gibi bizim yapacak başka bir işimiz ve gidecek başka bir yerimiz yok. Bu görüş ve düşüncelerle önümüzdeki yılın Antalya ekonomisi için nispeten nefes alacak yıl olmasını beklemekteyim.

Değerli Meclis Üyeleri,

Borsamız geçmiş yıllarda olduğu gibi Türkiye ortalamasının üzerinde bir büyüme performansı göstermeye devam etmiştir. 2020 yılında gerçekleşen işlem hacmimiz yüzde 28 artışla 3 Milyar 850 Milyon TL'ye yükselmiştir. Denk bütçe esasına göre hazırladığımız 2021 yılı bütçemizi ise yüzde 9'luk artışla 6 Milyon TL olarak öngörmekteyiz. Bütçemizin üyelerimize ve sektörümüze hayırlı olmasını diliyorum.

Sözlerimi burada tamamlarken etkin çalışmalarınız nedeniyle; sizlere, meslek komiteleri üyelerimize ve çalışma arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Vazonuzdan çiçeğin, kalbinizden sevginin eksik olmadığı sağlıklı, mutlu ve huzurlu bir yıl geçirmenizi diliyorum.

Saygılarımla,

Ali ÇANDIR
Yönetim Kurulu Başkanı